

**Програма підготовки бакалаврів у галузі знань
13 – «Механічна інженерія»
зі спеціальності 135 – «Суднобудування»
спеціалізація (освітня програма) «Суднові енергетичні установки та
устаткування»**

«Філософія»

**120 год. / 4 кредити ЕКТС
(30 год. лекцій, 30 год. практи.)**

Навчальний контент

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Філософія, основні етапи її розвитку, напрямки, школи

Тема 1. Філософія як форма духовного освоєння світу. Історичні типи світогляду. Зародження філософії в країнах Стародавнього Сходу

Зміст: Сутність і структура світогляду. Міфологія: синкретизм, антропосоціоморфізм, гілозоїзм. Функції міфу. Релігія як передумова виникнення філософського світорозуміння. Філософія: логіко-раціональне ставлення до світу. Специфіка філософського знання. Східний та західний типи культурного розвитку. Філософія як "самосвідомість культури". Характеристика основних філософських шкіл Давньої Індії і Китаю.

Тема 2. Антична філософія.

Зміст: Натурфілософський космологізм. Метафізика буття (онтологізм). "Афінська школа" – вищі класичні досягнення філософії. Софісти: зміна предмету філософії від космології до антропології. Сократ і сократичні школи. Платон і "Академія". Благо. Аристотель і "перипатетики". Моральна філософія еллінізму. Стоїцизм. Епікуреїзм. Скептицизм.

Тема 3. Європейська філософія Нового часу.

Зміст: Особливості філософії Нового часу. Наука і проблема пізнання (гносеологія, логіка, методологія). Емпіризм і раціоналізм. Формування національних філософських шкіл у XVIII ст. Англійський суб'єктивний ідеалізм та скептицизм. Філософські ідеї французького Просвітництва.

Тема 4. Німецька класична філософія.

Зміст: Теоретична революція в німецькій філософії. І. Кант: філософія трансцендентального суб'єкта. Априорізм, агностицизм, дуалізм кантівської теорії пізнання. Моральна філософія І. Канта. Науковчення Й. Фіхте. Пантеїстична філософія тотожності Ф. Шеллінга. Панлогізм спекулятивної філософії Г. Гегеля. Діалектика логіки, природи і духу. Феноменологія духу. Суперечність методу і системи Г. Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л. Фюєрбаха

Тема 5. Сучасна західна філософія XIX – XX ст.

Зміст: "Філософія життя". Ф. Ніцше: "воля до влади". А. Бергсон: "життєвий творчий порив". О. Шпенглер: "життєві цикли культури". Фундаментальна онтологія М. Гайдеггера. Французький екзистенціалізм: Ж.П. Сартр, А. Камю. Феноменологія. Французький структуралізм і постмодернізм.

Тема 6. Українська філософська думка.

Зміст: Загальна характеристика і основні етапи розвитку українського філософствування. Філософське мислення Київської Русі та староукраїнського періоду. Українські гуманісти XV – початку XVII ст. Українська філософія XIX–XX ст. "Філософія серця" П. Юркевича. "Філософія мови" О. Потебні.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Філософія як онтологія, методологія і гносеологія

Тема 7. Філософська онтологія: проблема буття.

Зміст: Поняття буття у філософії. Антропологія як онтологія. Матерія. Форми її існування. Сучасна наукова картина світу. Єдність матерії, руху, простору і часу. Континуум і хронотоп. Темпоральність.

Тема 8. Духовний вимір людського буття. Проблема свідомості.

Зміст: Свідомість в структурі психічного. Риси свідомості як вищої форми відображення. Психоаналітична концепція свідомості. Соціально-критична антропологія Е. Фромма. Фрейдомарксистська концепція свідомості франкфуртської школи соціології.

Тема 9. Концепція розвитку та її альтернативи. Діалектика як система законів розвитку.

Зміст: Джерела філософської концепції розвитку. Формування ідеї діалектики. Антична діалектика. Класична теорія розвитку. Матеріалістична діалектика. Становлення сучасної філософської концепції розвитку. Формування концепції глобального еволюціонізму. Синергетика. Діалектика, метафізика, релятивізм. Детермінізм та індетермінізм. Єдність законів діалектики. Еволюція, революція, коеволуція, інволюція.

Тема 10. Філософія як гносеологія.

Зміст: Природа та структура пізнавальної діяльності. Проблема можливості пізнання світу: оптимізм, скептицизм, агностицизм. Соціально-практична обумовленість пізнавальної діяльності. Суб'єкт і об'єкт пізнання, їх взаємодія. Чуттєве і раціональне в пізнавальному процесі. Рівні пізнання. Істина як процес і результат пізнання. Діалектика абсолютної та відносної істини. Критерії істини.

Тема 11. Наукове пізнання, його принципи і методи.

Зміст: Методи наукового пізнання. Загальні і часткові (спеціально-наукові) методи. Форми наукового пізнання. Наука як феномен культури, її функції. Гуманізація науки. Етика науки. Нові типи раціональності.

Модуль 3.

Змістовий модуль 3. Сучасна соціальна філософія

Тема 12. Суспільство і природа.

Зміст: Філософський сенс поняття "природа". Система "суспільство – природа". Історичний характер відносин суспільства і природи. Вчення В. Вернадського про ноосферу. Моральні, правові аспекти екологічної проблеми. "Екологізація" свідомості.

Тема 13. Суспільство як предмет філософського аналізу.

Зміст: Філософська модель суспільства. Поняття соціального в філософії. Суспільство як система і життєдіяльність людини. Ідеалістичне та матеріалістичне розуміння історії. Поняття і критерії історичного прогресу. Соціальна структура суспільства.

Тема 14. Проблема людини в філософії.

Зміст: Філософські проблеми антропосоціогенезу. Філософія особистості. Філософський аналіз відчуження. Діяльність як спосіб буття людини в світі Теорії соціальної діяльності. Структура діяльності.

Модуль 4.

Змістовий модуль 4. Історія української культури

Тема 15. Поняття і сутність культури. Культура і цивілізація.

Зміст: Культурно-цивілізаційний вимір історичного буття людини. Цінності культури як особистісне значення об'єктивованого ідеального буття. Види цінностей, їх ієрархія і взаємозв'язок. Глобалізаційний процес та індивідуалізація національних культур. Плюралізм культур.

**Програма підготовки бакалаврів у галузі знань
13 – «Механічна інженерія»
зі спеціальності 135 – «Суднобудування»
спеціалізація (освітня програма) «Суднові енергетичні установки та
устаткування»**

«Філософія»

**120 год. / 4 кредити ЕКТС
(30 год. лекцій, 30 год. практи.)**

Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
2-й семестр		
1	Класичний період античної філософії.	2
2	Емпіризм, сенсуалізм і раціоналізм Нового часу.	2
3	Ментальні риси української філософської думки.	2
4	Проблема виникнення та природи свідомості.	2
5	Діалектика як система законів і категорій.	2
6	Сфери суспільного життя.	2
7	Глобальність як новий феномен сучасності.	2
8	Сутність та етапи становлення культурної еволюції.	2
9	Світовий культурно-історичний процес.	2
10	Періодизація історії української культури	2
11	Архаїчні витоки української культури.	2
12	Стародавня культура України (IX - XIVст.).	2
13	Староукраїнський період (XIV – XVIIIст.).	2
14	Національно-класичний період (XVIII – XIXст.).	2
15	Українська культура XX століття. Проблеми і перспективи культури XXI століття.	2
Разом		30

**Програма підготовки бакалаврів у галузі знань
13 – «Механічна інженерія»
зі спеціальності 135 – «Суднобудування»
спеціалізація (освітня програма) «Суднові енергетичні установки та
устаткування»**

«Філософія»

**120 год. / 4 кредити ЕКТС
(30 год. лекцій, 30 год. практи.)**

Завдання для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія і наука.	3
2	Філософія еллінізму.	2
3	Загальна характеристика середньовічної схоластики.	3
4	Суб'єктивний і об'єктивний ідеалізм в працях німецьких класиків.	2
5	Основні течії сучасної західної філософії.	6
6	Українська філософська думка.	4
7	Матерія. Форми її існування. Сучасна наукова картина світу.	2
8	Духовність і духовні здібності людини.	3
9	Діалектика, метафізика, релятивізм. Детермінізм та індетермінізм.	3
10	Суб'єкт і об'єкт пізнання, їх взаємодія. Чуттєве і раціональне в пізнавальному процесі.	3
11	Наука як феномен культури, її функції.	2
12	Історичний характер відносин суспільства і природи. Вчення про ноосферу.	6
13	Об'єктивне і суб'єктивне в соціальному процесі.	4
14	Сучасна філософська антропологія.	6
15	Футурологічні проблеми сучасності.	4
16	Культура як знаково-символічна система.	3
17	Культурні цінності і норми.	2
18	Модернізм і реалізм в українській культурі.	2
Разом		60

**Програма підготовки бакалаврів у галузі знань
13 – «Механічна інженерія»
зі спеціальності 135 – «Суднобудування»
спеціалізація (освітня програма) «Суднові енергетичні установки та
устаткування»**

«Філософія»

**120 год. / 4 кредити ЕКТС
(30 год. лекцій, 30 год. практи.)
Завдання для поточного та підсумкового контролю**

2-й семестр

Контрольні питання до 1-го модуля

1. Визначте поняття світогляду. Дайте характеристику структури світогляду.
2. Розкрийте особливості філософії як знання, її основні проблеми та функції.
3. Охарактеризуйте філософію як особливу форму духовно-практичної діяльності.
4. Охарактеризуйте співвідношення філософії і світогляду, історичні типи світогляду.
5. Охарактеризуйте міфологію як духовно-практичну форму освоєння світу.
6. Обґрунтуйте співвідношення філософії і науки, їх єдність і відмінність.
7. Що таке філософська методологія? Охарактеризуйте основні філософські методи.
8. Охарактеризуйте філософську думку Стародавнього Сходу.
9. Розкрийте зміст натурфілософії Давньої Греції як початкового етапу античної філософії.
10. Дайте характеристику класичному етапу античної філософії (Сократ, Платон, Аристотель).
11. Охарактеризуйте філософію епохи еллінізму (стоїцизм, скептицизм, епікуреїзм)
12. Охарактеризуйте апологетику і патристику як початковий етап

середньовічної філософії.

13. Дайте загальну характеристику основних ідей західноєвропейської схоластики.

14. Розкрийте основні філософські ідеї епохи Відродження.

15. Охарактеризуйте раціоналізм як напрям філософії Нового часу.

16. Охарактеризуйте емпіризм як напрям філософії Нового часу.

17. Проаналізуйте філософські ідеї Просвітництва.

18. Розкрийте основні принципи німецької класичної філософії.

19. Охарактеризуйте основні ідеї філософії І.Канта.

20. Охарактеризуйте систему об'єктивного ідеалізму Георга Гегеля.

21. Охарактеризуйте соціально-філософську концепцію К.Маркса.

22. Дайте загальну характеристику головних напрямів західної філософії XIX–XX ст.

23. Охарактеризуйте екзистенціалізм як напрям сучасної філософії.

24. Назвіть основні ідеї позитивізму, його історичні форми.

25. Охарактеризуйте філософські ідеї в культурі Київської Русі.

26. Охарактеризуйте філософські ідеї Г.С.Сковороди.

Контрольні питання до 2-го модуля

27. Розкрийте філософський смисл категорії «буття». Охарактеризуйте основні форми буття.

28. Визначте філософське поняття матерії. Обґрунтуйте взаємозв'язок матерії, простору і часу.

29. Охарактеризуйте зв'язок матерії і руху. Назвіть основні форми руху.

30. Охарактеризуйте проблему свідомості в філософії.

31. Розкрийте філософський зміст поняття «свідомість». Обґрунтуйте діалектику суспільної та індивідуальної свідомості.

32. Розкрийте форми та рівні суспільної свідомості.

33. Розкрийте сутність діалектики як філософського методу.

34. Проаналізуйте діалектику як систему принципів, законів і категорій.

35. Розкрийте основні принципи діалектики.

36. Проаналізуйте основні категорії діалектики.
37. Розкрийте діалектику категорій сутність і явище. Проаналізуйте філософський зміст понять система, елемент, структура.
38. Розкрийте діалектику категорій дійсність та можливість. Визначте зміст категорії ймовірність.
39. Проаналізуйте закони діалектики.
40. Визначте поняття суб'єкт і об'єкт пізнання. Проаналізуйте особливості їх взаємодії.
41. Проаналізуйте чуттєвий і раціональний рівні процесу пізнання.
42. Розкрийте діалектику об'єктивного і суб'єктивного у філософській концепції істини, критерії істини.
43. Визначте філософське поняття істини. Проаналізуйте діалектику абсолютної і відносної істини.
44. Розкрийте співвідношення пізнання і практики. Обґрунтуйте практику як критерій істини.
45. Розкрийте сутність наукового пізнання та проаналізуйте особливості емпіричного і теоретичного рівнів наукового пізнання.
46. Дайте характеристику методів наукового пізнання.
47. Назвіть і охарактеризуйте основні форми наукового знання.
48. Дайте характеристику типів наукової раціональності.
49. Дайте характеристику науки як феномену культури. Розкрийте соціальні функції науки.

Контрольні питання до 3-го модуля

50. Дайте характеристику історичним закономірностям взаємодії природи і суспільства.
51. Дайте характеристику сучасному етапу взаємодії природи і суспільства. Розкрийте сутність вчення про ноосферу.
52. Визначте поняття суспільства. Дайте характеристику сфер суспільного життя.
53. Дайте характеристику соціальної структури суспільства, її основних

елементів.

54. Розкрийте роль матеріального виробництва в системі суспільного життя.

55. Проаналізуйте політичне життя суспільства, походження і сутність держави.

56. Виділіть основні змістовні характеристики формаційного та цивілізаційного підходів до розуміння розвитку суспільства.

57. Проаналізуйте концепцію людини: співвідношення природного та суспільного.

58. Дайте характеристику проблеми людини в філософії. Розкрийте співвідношення понять: індивід, індивідуальність, особистість.

59. Розкрийте зміст філософської категорії діяльності як способу буття людини в світі.

60. Дайте загальну характеристику основних ідей сучасної філософської антропології.

61. Визначте поняття глобальної проблеми. Дайте філософську інтерпретацію глобальних проблем сучасності.

Контрольні питання до 4-го модуля

62. Дайте визначення поняттям культура і цивілізація, поясніть їх співвідношення.

63. Розкрийте функції культури. Визначте поняття національної культури.

64. Охарактеризуйте ідеї множинності і рівноправності культур у сучасному світі.

65. Розкрийте поняття культурної ідентифікації.

66. Дайте характеристику архетипів української культури.

67. Охарактеризуйте вплив християнства на культуру Київської Русі.

68. Дайте характеристику української культури в XIV-XVII ст.

69. Дайте характеристику української культури другої половини XIX – початку XX ст.

70. Проаналізуйте глобальні культурні орієнтації та їх вплив на сучасну українську культуру.